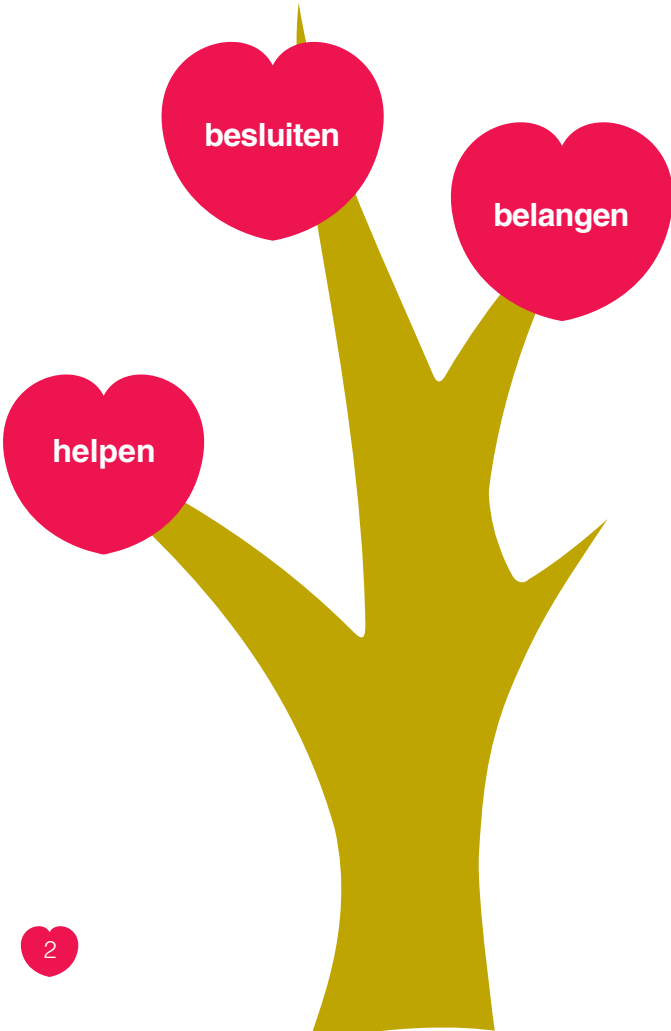




informatiebrochure

Vertegenwoordi-  
ging, mentorschap,  
bewindvoering  
en curatele

bijzonder in zorg



---

## INHOUDSOPGAVE

	Inleiding	4
<b>1</b>	Niet wettelijke of informele vertegenwoordiging	5
<b>2</b>	Wanneer is wettelijke vertegenwoordiging nodig?	6
<b>3</b>	Wettelijke vertegenwoordiging	7
<b>3.1</b>	Mentorschap	7
<b>3.2</b>	Bewindvoering	7
<b>3.3</b>	Curatele	8
<b>4</b>	Is (wettelijke) vertegenwoordiging altijd nodig?	9
<b>5</b>	Wie kan bewindvoerder, curator of mentor zijn?	10
<b>6</b>	Hoe vind ik een mentor, bewindvoerder of curator buiten de familie?	11
<b>7</b>	Hoe kan ik (wettelijke) vertegenwoordiging aanvragen, wijzigen of opheffen?	12
<b>7.1</b>	Aanvragen	12
<b>7.2</b>	Wijzigen	13
<b>7.3</b>	Opheffen	14
<b>7.4</b>	Formulieren voor de aanvraag/wijziging	14
<b>8</b>	Doorlooptijd aanvraag vertegenwoordiging	15
<b>9</b>	Kosten aanvragen wettelijke vertegenwoordiging	16
<b>10</b>	Wat te doen bij onvrede over de (wettelijk) vertegenwoordiger?	17
<b>11</b>	Meer informatie nodig?	18
	Stroomschema (regelen van) vertegenwoordiging	19

---

## INLEIDING

De meeste mensen zijn heel goed in staat zelf beslissingen te nemen over allerlei zaken. Maar er kan een moment komen dat iemand niet meer in staat is de eigen belangen goed te behartigen of de gevolgen van zijn/haar besluiten goed te overzien. Bijvoorbeeld door dementie waarbij iemand op een gegeven moment wilsonbekwaam kan worden. Dit betekent dat hij/zij in bepaalde situaties de gevolgen van zijn/haar handelen of beslissingen niet meer kan overzien. Wanneer mensen de regie over hun leven niet zelf kunnen voeren of dreigen te verliezen, is het van belang dat anderen hen helpen en op bepaalde momenten als vertegenwoordiger optreden. In die gevallen kan de cliënt of zijn familie of de wetgever een (wettelijk) vertegenwoordiger aanwijzen. Deze persoon helpt de betrokkene bij het nemen van beslissingen over materiële (bijvoorbeeld financiën) en niet-materiële zaken (bijvoorbeeld zorg en behandeling).

Er zijn twee vormen van vertegenwoordiging te onderscheiden:

- Niet-wettelijke of informele vertegenwoordiging (de persoonlijk gemachtigde en de onbenoemde vertegenwoordiger)
- Wettelijke vertegenwoordiging (mentor, bewindvoerder of curator).

In deze brochure kunt u meer lezen over wanneer vertegenwoordiging nodig of wenselijk is; de verschillende vormen van vertegenwoordiging en welke vorm van vertegenwoordiging het meest passend is in uw situatie en hoe u vertegenwoordiging kunt regelen.

---

# 1. NIET WETTELIJKE OF INFORMELE VERTEGENWOORDIGING

Niet wettelijke vertegenwoordigers zijn vertegenwoordigers die niet door de rechter zijn benoemd. Er zijn twee vormen:

- Persoonlijk gemachtigden
- Onbenoemde vertegenwoordigers.

## Persoonlijk Gemachtigden

Een cliënt kan schriftelijk vastleggen wie zijn belangen op het terrein van zorg en behandeling moet behartigen als hij daar zelf niet toe in staat is. Diegene is persoonlijk gemachtigd om beslissingen te nemen op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding.

## Onbenoemde vertegenwoordigers

Als een cliënt geen persoonlijke gemachtigde heeft aangewezen en er ook geen wettelijke vertegenwoordiger is (zie onder punt 2) dan kan er gebruik gemaakt worden van onbenoemde vertegenwoordigers. De wet geeft hiervoor categorieën aan:

- De partner van de cliënt
- Een kind of ouder van de cliënt
- Broer of zus van de cliënt.

*Let op: een onbenoemde vertegenwoordiger is niet hetzelfde als een contactpersoon. Een onbenoemde vertegenwoordiger kan de cliënt formeel vertegenwoordigen in beslissingen over zorg en behandeling. Een contactpersoon heeft geen formele status en kan dit niet.*

---

## 2. WANNEER IS WETTELIJKE VERTEGENWOORDIGING NODIG?

Er kan verschil van mening zijn over wie van de naaste familie de cliënt vertegenwoordigt. Als de niet-wettelijke vertegenwoordiging niet goed loopt, zijn maatregelen nodig.

### Bijvoorbeeld:

- Als er geen familie is of de wilsonbekwame cliënt geen familielid wil als vertegenwoordiger
- Als geen enkel familielid als vertegenwoordiger en aanspreekpunt voor de zorgverlener wil optreden
- Als de te benoemen familievertegenwoordiger niet de vereiste kennis of vaardigheden heeft om de taak van vertegenwoordiger uit te voeren
- Als familieleden het niet eens zijn over de vertegenwoordiging
- Als de zorgverlener of andere instanties niet met de familie overleggen.

In deze gevallen kan het nuttig zijn vertegenwoordiging goed te regelen, vooraf via volmacht of later via de benoeming van een mentor, bewindvoerder of curator door een kantonrechter. In het volgende hoofdstuk wordt dit nader uitgelegd.

---

## 3. WETTELIJKE VERTEGENWOORDIGING

Als informele vertegenwoordiging geen optie is, kan de cliënt of zijn familie ook gebruik maken van wettelijke vertegenwoordiging.

Er zijn drie vormen:

- 1) Mentorschap;
- 2) Bewindvoering;
- 3) Curatele.

### 3.1 Mentorschap

Als iemand niet meer zelf kan beslissen over **verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding** wordt een (familie)mentor benoemd die daarover (zoveel mogelijk samen met de betrokkene) beslist. De mentor kijkt waar mogelijk samen met de cliënt, of er goede verzorging, verpleging of behandeling wordt gegeven. Hij of zij is bevoegd beslissingen te nemen op die terreinen maar doet dit zoveel mogelijk in overleg met de cliënt. De mentor overlegt met de betrokkenen hoe het gaat en wat er nodig is en onderhoudt contact met de zorgaanbieder. Hij (of zij) treedt op als hij meent dat er iets mis gaat. Mentoren worden in alle gevallen benoemd door een kantonrechter en is altijd een natuurlijk persoon. Een mentor is vaak iemand uit de omgeving van de cliënt (familielid of naaste).

### 3.2. Bewindvoering

Als iemand niet meer zelf mag beslissen over zijn **financiën en bezittingen** wordt een bewindvoerder benoemd die daarover (zoveel mogelijk samen met de betrokkene) beslist. De bewindvoerder behartigt de belangen van de betrokkene op het gebied van financiën en bezittingen en houdt de boekhouding bij. De bewindvoerder houdt in de gaten hoeveel geld de

---

betrokkene heeft en kijkt, waar mogelijk samen met de cliënt, hoe het geld het beste besteed kan worden. De bewindvoerder is bevoegd om beslissingen te nemen over financiële aangelegenheden.

De bewindvoerder wordt benoemd door de kantonrechter en kan een natuurlijk persoon zijn, maar mag ook een rechtspersoon zijn (bijvoorbeeld een stichting). Een bewindvoerder kan een familielid of naaste zijn of een professionele vertegenwoordiger.

### 3.3 Curatele

Als een persoon niet handelingsbekwaam is of zijn of haar handelingsbekwaamheid verliest en dus niet (meer) zelfstandig rechtshandelingen kan verrichten, wordt een curator benoemd om de cliënt te vertegenwoordigen. De curator behartigt de belangen van de betrokkene zowel op het gebied van **financiën, bezittingen én op het gebied van verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding**. De curator is bevoegd om voor de betrokkene beslissingen te nemen, wel zoveel mogelijk in overleg met de betrokkene zelf.

Curatele is een maatregel die meer bescherming biedt dan bewindvoering en mentorschap en verenigt in feite mentorschap en bewindvoering en is de meest vergaande maatregel. Curatoren worden in alle gevallen benoemd door de kantonrechter. De curator moet een natuurlijk persoon zijn, dit kan een familielid of naaste zijn of een professionele vertegenwoordiger.



---

## 4. IS (WETTELIJKE) VERTEGENWOORDIGING ALTIJD NODIG?

Nee. De maatregelen zijn bedoeld voor mensen die onvoldoende voor zichzelf kunnen zorgen en de reikwijdte en gevolgen van hun handelen niet meer volledig kunnen overzien. Maar zelfs als dat het geval is, is het niet altijd nodig een vertegenwoordiger aan te wijzen. Dit moet per persoon en per situatie worden bekeken. De keuze voor curatele, bewindvoering of mentorschap hangt af van wat de betrokkene nodig heeft. Deze keuze wordt gemaakt door de familie, waar mogelijk in overleg met de cliënt. Meestal wordt dan gekozen voor een bewindvoerder en/of mentor, afhankelijk van wat iemand nodig heeft. Over het algemeen is bewindvoering, mentorschap of een combinatie daarvan voldoende. Curatele is een erg zware maatregel en vaak niet nodig.

*Het Parkhuis hanteert als uitgangspunt dat wettelijke vertegenwoordiging alleen moet worden aangevraagd als het echt nodig is en echt in het belang van de cliënt is. Voor de meeste cliënten wordt eerst geprobeerd een informele of niet-wettelijke vertegenwoordiger te vinden. In de kring van de familie wordt gekeken of iemand aangewezen kan worden als persoonlijk gemachtigde. Als dit niet mogelijk is of als er behoefte is om de vertegenwoordiging wettelijk vast te leggen, kan er gekozen worden voor een wettelijke vertegenwoordiging.*

---

## 5. WIE KAN BEWINDVOERDER, CURATOR OF MENTOR ZIJN?

Iedere meerderjarige persoon mag curator, bewindvoerder of mentor zijn. Vaak is het iemand uit de naaste omgeving van de cliënt, maar dit hoeft niet. Ook iemand van een daartoe aangewezen organisatie kan curator, bewindvoerder of mentor zijn. Curatoren en mentoren moeten altijd natuurlijke personen zijn. Een bewindvoerder kan ook een rechtspersoon (stichting) zijn.

*Om belangenverstremgeling te voorkomen kunnen medewerkers van het Parkhuis geen bewindvoerder, mentor of curator zijn van cliënten van het Parkhuis.*

---

## 6. HOE VIND IK EEN MENTOR, BEWINDVOERDER OF CURATOR BUITEN DE FAMILIE?

Bij wettelijke vertegenwoordiging kunt u kiezen uit het (laten) aanstellen van een mentor, bewindvoerder of curator. Dit kan iemand zijn uit de familie maar soms is een familievertegenwoordiger niet beschikbaar of wenselijk. U kunt dan iemand van buiten de familie zoeken: een vriend(in), ouders van een vriend(in), kind van een vriend(in), een buurvrouw-/man of iemand uit de kerkelijke gemeente etc.

Als het niet lukt om zelf iemand te vinden kunt u voor mentorschap terecht bij Mentorschap Netwerk Nederland (MNN) (zie website [www.mentorschap.nl/](http://www.mentorschap.nl/)). MNN is de vereniging van stichtingen mentorschap. Zij werven, scholen, koppelen en begeleiden vrijwilligers om mentorschap te bieden.

Er zijn op verschillende plaatsen ook beroepsmatig betaalde mentoren actief. Deze beroepsmentoren zijn te vinden via de Nederlandse Beroepsvereniging voor Professionele Mentoren (NBPM) ([www.nbpm.nl](http://www.nbpm.nl)).

De coördinatoren van de MNN en de NBPM kunnen u desgewenst adviseren. Professionele bewindvoerders zijn verenigd binnen Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (BPBI) (website: [www.bpbi.nl](http://www.bpbi.nl)).

---

## 7. HOE KAN IK (WETTELIJKE) VERTEGENWOORDIGING AANVRAGEN, WIJZIGEN OF OPHEFFEN?

### 7.1 Aanvragen

**Niet-wettelijke vertegenwoordiger** kan door de cliënt en/of zijn familie zelf worden geregeld. De keuze voor de persoonlijk gemachtigde moet wel op papier gezet worden.

**Alle vormen van wettelijke vertegenwoordiging** moeten bij de kantonrechter aangevraagd worden. U kunt bewindvoering en mentorschap tegelijk aanvragen. U kunt ook eerst bewindvoering en later mentorschap aanvragen of andersom. Het is niet mogelijk om naast curatele ook bewindvoering en/of mentorschap aan te vragen. De procedure is een verzoekschriftprocedure. U bent niet verplicht om een advocaat in te schakelen.

U vult het aanvraagformulier in en stuurt dit met de gevraagde bijlagen naar de kantonrechter van de woonplaats van degene voor wie u de maatregel aanvraagt.

De volgende personen of instellingen kunnen curatele, bewind of mentorschap aanvragen of wijzigen:

- De betrokkene zelf
- De partner van de betrokkene
- Familieleden van de betrokkene tot in de 4e graad. Dit zijn ouders, grootouders, kinderen, kleinkinderen, broers, zussen, ooms, tantes, neven en nichten
- Degene die het gezag uitoefent, zoals de curator, beschermingsbewindvoerder of mentor
- De officier van Justitie. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen, bijvoorbeeld omdat er geen familie meer is

- 
- De instelling die de betrokkene verzorgt of begeleidt. Dit gebeurt alleen als er geen familie is of als de familie niet wil tekenen en er geen andere oplossing is. Hierbij moet dan worden aangegeven waarom de familie de maatregel niet aanvraagt.

Bureau MEE ([www.meedrechtsteden.nl](http://www.meedrechtsteden.nl)) en/of het sociale team van de gemeente kan u helpen met het aanvragen van de wettelijke vertegenwoordiging. Het Cliëntenservicebureau van het Parkhuis kan u ook verder op weg helpen.

*Nota bene:*

*Het kan zijn dat de rechter na uw aanvraag een verklaring van wils-  
onbekwaamheid van de cliënt wil hebben. Deze verklaring moet worden  
afgegeven door een onafhankelijke arts die niet betrokken is bij het  
Parkhuis. De kosten voor het aanvragen van zo'n verklaring bedragen  
circa € 200 tot € 250. Deze kosten worden door de onafhankelijke  
artsen zelf vastgesteld en kunnen jaarlijks worden aangepast. De  
medewerkers van het Cliëntenservicebureau van het Parkhuis hebben  
voor u een lijst met artsen bij wie u deze verklaring kunt aanvragen.*

---

## 7.2 Wijzigen

Het is mogelijk om van curator, bewindvoerder of mentor te wijzigen. Ook kunt u de beschermingsmaatregel omzetten als deze te licht of te zwaar is, bijvoorbeeld de curatele laten wijzigen in bewindvoering en/of mentorschap en andersom. Hiervoor dient u een verzoekschrift in bij de kantonrechter.

## 7.3 Opheffen

Als de cliënt overlijdt of als de maatregel niet meer nodig is, dient de familie een verzoek bij de rechtbank in voor opheffing van de maatregel.

## 7.4 Formulieren voor de aanvraag/wijziging

De benodigde formulieren zijn te vinden op de website <https://www.rechtspraak.nl/Uw-Situatie/Onderwerpen/curatele-bewind-mentorschap/>.

Ook kunt u deze formulieren via het Cliëntenservicebureau van het Parkhuis verkrijgen.

---

## 8. DOORLOOPTIJD AANVRAAG VERTEGENWOORDIGING

Het benoemen van een persoonlijk gemachtigde hoeft niet lang te duren. Als u voor een persoonlijk gemachtigde kiest, kunt u het formulier invullen dat bij de zorgleveringsovereenkomst zit.

De aanvraagprocedure voor wettelijke vertegenwoordiging via de kantonrechter duurt ongeveer 3 maanden. Als u een wettelijk vertegenwoordiger wilt benoemen, is het dus zaak tijdig met de aanvraag te starten.

---

## 9. KOSTEN AANVRAGEN WETTELIJKE VERTEGENWOORDIGING

Het aanwijzen van een persoonlijk gemachtigde brengt geen kosten met zich mee. Bij een verzoek aan de kantonrechter tot benoeming of ontslag van een curator, bewindvoerder of mentor betaalt u griffierechten. De hoogte van het griffierecht hangt onder meer af van de procedure en uw rol in de zaak. De overheid bepaalt de hoogte van het griffierecht. Die hoogte kan jaarlijks op 1 januari worden aangepast.

Daarnaast zijn er kosten als een verklaring van wilsonbekwaamheid moet worden afgegeven door een onafhankelijke arts (zie onder 7.1).



---

## 10. WAT TE DOEN BIJ ONVREDE OVER DE (WETTELIJK) VERTEGENWOORDIGER?

De kantonrechter ziet erop toe dat de wettelijk vertegenwoordiger zijn/haar taken goed uitvoert. Hij kan hem altijd voor verhoor bij hem roepen. Als er een vermoeden is dat de mentor/bewindvoerder/curator zijn/haar taak niet goed uitvoert, kan de cliënt, zijn familie of iemand anders een klacht indienen bij de kantonrechter.

Als er geen familie is en er onvrede bestaat over de wettelijke vertegenwoordiging kan het Parkhuis ook zelf een klacht indienen en de rechter vragen de wettelijk vertegenwoordiger van zijn taak te ontheffen. Het is hiervoor wel noodzakelijk dat er een dossier is opgebouwd.

---

## 11. MEER INFORMATIE NODIG?

Meer informatie over dit onderwerp kunt u vinden op diverse websites en in brochures. Ook kunnen de medewerkers van ons Cliëntenservicebureau u verder helpen.

### Websites:

- [www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap](http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/curatele-bewind-en-mentorschap)
- [www.rechtspraak.nl/uw-situatie/onderwerpen/curatele-bewind-mentorschap](http://www.rechtspraak.nl/uw-situatie/onderwerpen/curatele-bewind-mentorschap)
- [www.goedvertegenwoordigd.nl](http://www.goedvertegenwoordigd.nl)
- [www.mentorschap.nl](http://www.mentorschap.nl)
- [www.meedrechtsteden.nl](http://www.meedrechtsteden.nl)
- [www.juridischloket.nl](http://www.juridischloket.nl)
- [www.nbpm.nl](http://www.nbpm.nl)
- [www.bpbi.nl](http://www.bpbi.nl)

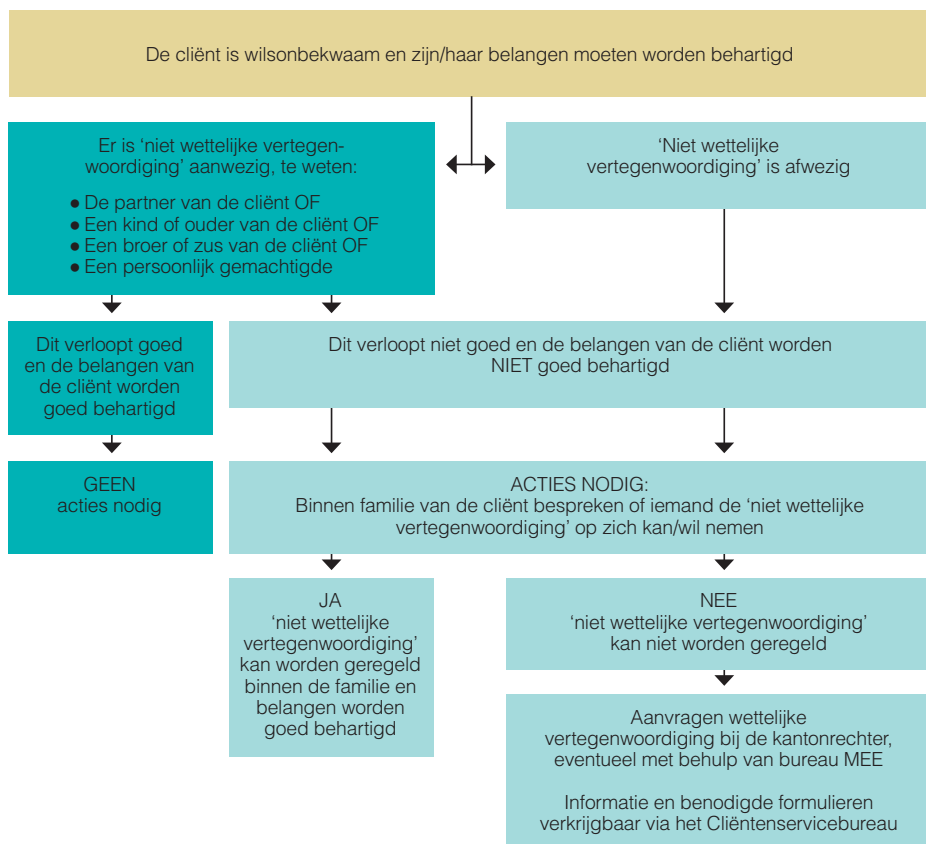
### Brochures:

- 'Curatele, bewind en mentorschap' van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
- 'Rechtsbescherming bij dementie' van Alzheimer Nederland.

### Het Cliëntenservicebureau

Als u meer wilt weten over de verschillende vormen van vertegenwoordiging kunt u ook terecht bij de medewerkers van het Cliëntenservicebureau van het Parkhuis. Zij kunnen u de weg wijzen naar de juiste instanties en websites en u helpen bij het opzoeken van de juiste aanvraagformulieren voor het regelen van wettelijke vertegenwoordiging. Ook kunt u bij hen terecht voor de uitgebreide brochures over rechtsbescherming van Alzheimer Nederland en wettelijke vertegenwoordiging van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Het Cliëntenservicebureau is tijdens kantooruren bereikbaar via 078 622 00 11 of via [csb@hetparkhuis.nl](mailto:csb@hetparkhuis.nl).

# STROOMSCHEMA (REGELEN VAN) VERTEGENWOORDIGING



Bron: Amsta, Amsterdam

### **Heeft u nog vragen?**

Neem dan contact op met het Cliëntenservicebureau.

Zij zijn bereikbaar via via 078-622 00 11 of via [csb@hetparkhuis.nl](mailto:csb@hetparkhuis.nl).

Het Parkhuis  
Haaswijkweg Oost 69a  
3319 GB Dordrecht  
T 078 62 200 00

[info@hetparkhuis.nl](mailto:info@hetparkhuis.nl)  
[www.hetparkhuis.nl](http://www.hetparkhuis.nl)